

I. Uluslararası Akdeniz Kadın Çalışmaları Kongresi

Seda Kocabıyık* Çağrı Elmas**

Akdeniz Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Anabilim Dalı, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi ve Akdeniz Kadın Çalışmalarını Destekleme Derneği tarafından düzenlenen I. Uluslararası Akdeniz Kadın Çalışmaları Kongresi, Akdeniz Üniversitesi'nde 21-23 Ekim 2021 tarihinde hibrit (online ve yüz yüze) olarak Antalya'da gerçekleştirilmiştir. "2021 yılında Türkiye'de Kadın Olmak" temasıyla gerçekleşen kongreye araştırmacılar tarafından yoğun ilgi gösterilmiştir.

Kadına yönelik şiddet, medya, iletişim teknolojileri, aile, eğitim, sanat ve edebiyat, kamusal alan, tarih, toplumsal cinsiyet ve beden, kentleşme, kırsal alan ve göç araştırmaları olmak üzere kadın ve toplumsal cinsiyet alanında hazırlanan bildiriler 14 oturumda sunulmuştur. 21 ve 22 Ekim tarihlerinde yüz yüze veya çevrimiçi olarak oturumlara katılan araştırmacılar tarafından toplam 64 bildiri sözel olarak sunulmuştur. Oturumlar eş zamanlı olarak iki salonda gerçekleştirilmiştir. Akademide Yöneten Kadınlar ve Kadın Araştırmalarında Yöntem Tartışmaları: Olağan ve Krizli Dönemler olmak üzere deneyimli akademisyenler tarafından iki panel gerçekleştirilmiştir.

I. Uluslararası Akdeniz Kadın Çalışmaları Kongresi, Prof. Dr. Nurşen Adak, Prof. Dr. Sezer Şener Komsuoğlu ve Prof. Dr. Özlenen Özkan'ın açılış konuşmaları ile başlamış ve Akademide Yöneten Kadınlar Paneli'nde, Prof. Dr. Özlenen Özkan, Prof. Dr. Sezer Şener Komsuoğlu ve Prof. Dr. Funda Sivrikaya Şerifoğlu yönetici kadınlar olarak kendi rektörlük deneyimlerini aktarıp, dinleyicilerden gelen sorulara yanıt vermişlerdir. Akdeniz Üniversitesi Rektörü -Prof. Dr. Özlenen Özkan, kadın çalışmaları alanındaki üniversite içi faaliyetleri, kadın rektör olarak deneyimlerini aktardığı gibi yakın zamanda kadın cinayetine kurban giden İletişim Fakültesi öğrencisi Azra Gülendamlar Haytaoğlu ve konuya ilişkin düşüncelerini paylaşmıştır. YÖK Akademide Kadın Çalışmaları Birimi Başkanı ve Kocaeli Üniversitesi Eski Rektörü Sayın Prof. Dr. Sezer Şener

* Akdeniz Üniversitesi, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet ABD, Doktora Öğrencisi, kocabiyikseda@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8199-948X

**Akdeniz Üniversitesi, Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet ABD, Doktora Öğrencisi, elmascagri@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-8194-3523

Komşuoğlu ise Türkiye’de üniversitelerde kadınların yeri ve konumuna yönelik çarpıcı verileri dinleyicilere sunmuştur. Son olarak Düzce Üniversitesi kurucu Rektörü Sayın Prof. Dr. Funda Sivrikaya tarafından yönetim ve girişimcilik alanlarında kadınların hangi sorunlarla karşılaştığı ve bunların üstesinden nasıl gelebilecekleri anlatılmıştır.

Görsel 1. Akademide Yöneten Kadınlar Paneli

Görsel 2. Panel Katılımcıları ve Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Ana Bilim Dalı Öğretim Üyeleri

Kadına Yönelik Şiddet temasıyla gerçekleşen ilk oturumda, sosyal medyada yer alan şiddet, şiddetle mücadelede şiddeti önleme ve şiddetten korunma stratejileri, erkeklerin şiddet anlatıları ve video kulüp toplantıları üzerine güncel araştırmalar sunulurken konu dinleyicilerle tartışılmıştır.

İkinci oturum olan Medya, İletişim Teknolojileri ve Kadın oturumunda ise medyanın kadın sağlığı üzerine etkilerine, dijitalleşme sürecinde yaşlı kadınlara, güvenlik toplumu anlayışından hareketle kadın cinayetlerine ve popüler kültürdeki mizojini (kadın düşmanlığı) tartışmalarına yer verilmiştir. Araştırmacılar güncel araştırmalarının bulgularını sunmuşlar ve farklı disiplinlerden gelen katılımcılarla beraber ufuk açıcı tartışmaların olmasını sağlamışlardır.

Kadına yönelik şiddet temasıyla gerçekleşen üçüncü oturumda ise Türkiye’de gerçekleşen kadına yönelik şiddet araştırmalarındaki metodoloji problemi, kadına yönelik şiddetin medeni durumla bağlantısı, çalışma yaşamında kadınlara yönelik şiddetle ilgili bildirimler sunulmuştur. Gönüllü çocuksuzluğun, anneliğin reddinin kadınlar üzerinde yarattığı duygusal şiddet tartışılmıştır.

Sanat ve Edebiyat Alanında Kadın teması ile gerçekleşen dördüncü oturumda, kadınlık ve erkeklik normları filmler ve romanlar özelinde irdelenmiştir. Safiye Erol’un Kadıköy Romanı’nda kadınlık ve erkeklik kodlarının hangi çerçevede kurulduğu ele alınmıştır. Oturumdaki diğer çarpıcı bildirimler ise sinemadaki kadın bedeninin temsili üzerine gerçekleşmiştir. İlk olarak Rumen Yeni Dalga Sineması özelinde, ikinci olarak ise Persepolis Filmi üzerinden kadın bedeni üzerindeki ataerkil tahakküm ilişkileri kadın çalışmaları perspektifiyle ele alınmıştır.

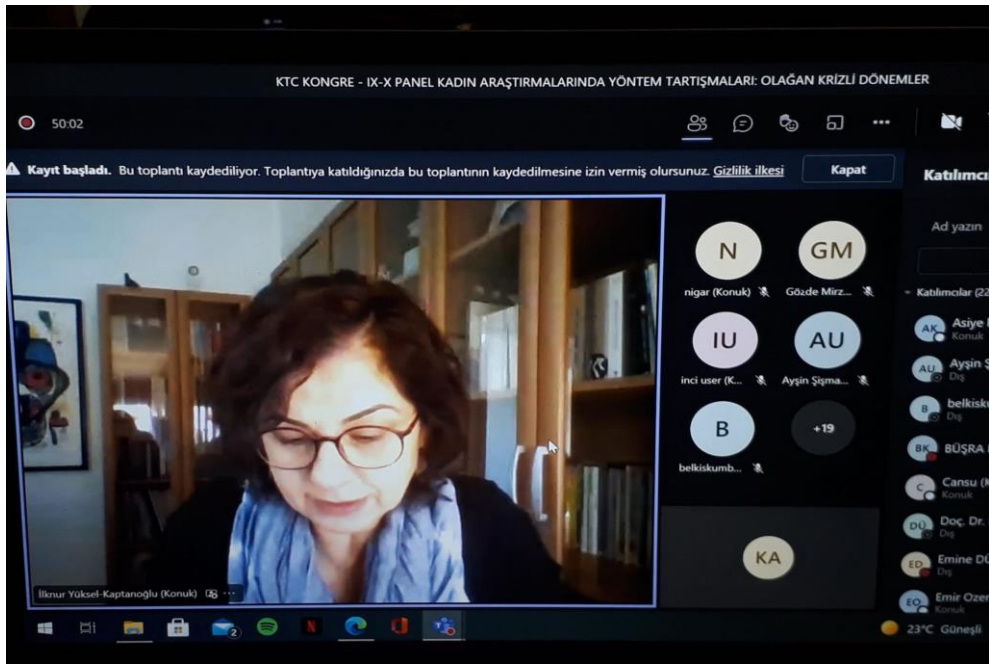
Sağlık ve Kadın teması ile gerçekleşen beşinci oturumda 6 bildiri sunulmuştur. Yumurta donörlerinin ahlaki failliği, Down Sendromu tanısına sahip bireylerin cinsel davranışları ve cinsel eğitimleri ile ilgili annelerin deneyimlerini, sağlık alanındaki toplumsal cinsiyet normları, kadının güçlendirilmesine yönelik psikoeğitim programının etkileri, kadın akademisyenlerin kaygı düzeylerinin incelendiği ve engelli bireylere bakım veren kadınların bakım emeği üzerine yapılan araştırmalar katılımcılara aktarılmıştır.

Ailede Kadın teması ile gerçekleşen oturumda ise Yedigün magazin gazetesinde yer alan köşe yazıları üzerinden evlenmek için ideal kadın konusu, üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutum ve davranışları, üniversite öğrencilerinin çocuk sahibi olma isteğini etkileyen faktörler, boşanmış kadınların soyadı bağlamında aidiyet ve kimlik ikilemleri konuları tartışıldığı gibi, tecavüze uğrama ve tecavüz mağdurlarına ilişkin empati konularında hazırlanmış çalışmalar aktarılmıştır.

Kongrenin ikinci günü ise eğitim ve kadın temasının tartışıldığı oturum ile başlamıştır. Sekizinci sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği algıları, kadın-erkek eşitliğini sağlamada eğitimin rolü, taşra üniversitesinde eğitim sosyolojisinin feminist pedagojik denemesi, PIAAC sonuçlarının toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında değerlendirilmesi konularını ele alan araştırmalar dinleyicilere aktarılmıştır.

Kamusal Alanda Kadın temasına sahip oturumda eğlence mekanlarında kadınların cinsel tacizden korunma stratejileri, kadın istihdamı ve cinsiyet ayrımcılığı, nafaka meselesi, Covid 19 Pandemi sürecinin toplumsal cinsiyet ekseninde değerlendirilmesi ve estetik emek bağlamında hazırlanan çalışmalar, araştırmacılar tarafından sunulmuştur.

Kadın Araştırmalarında Yöntem Tartışmaları: Olağan ve Krizli Dönemler kongrenin ikinci paneli olup panelde Prof. Dr. Belkıs Kümbetoğlu “Kadın Araştırmalarında Yönteme İlişkin Sorular, Sorunlar, Kriz Dönemlerinde Alternatifler” bildirisini sunmuştur. Doç. Dr. İlknur Yüksel Kaptanoğlu, feminist yöntembilimde nicel araştırmalarının nasıl kullanılacağına değinmiştir. Gözde Aynur Mirza da toplumsal cinsiyet çalışmalarındaki etik konusunu dinleyicilerle paylaşmıştır. Prof. Dr. İnci User ise “Kadın Bakışıyla Kadın Sağlığı Araştırmaları” başlıklı sunumu gerçekleştirmiştir. Panel çok sayıda katılımcı ve araştırmacı tarafından ilgiyle dinlenmiştir. Ayrıca sunumlarını gerçekleştiren araştırmacıların her birinin farklı yönetsel bakış açılarından feminist metodoloji hakkında düşüncelerini paylaşmaları, özellikle bu alandaki yeni araştırmacılar için yol gösterici olduğu gibi bu bilgiler ve saha deneyimleri genç araştırmacılar için ufuk açıcı olmuştur.

Görsel 3. Kadın Araştırmalarında Yöntem Tartışmaları: Olağan Krizli Dönemler Paneli

Tarihte Kadın oturumunda ise Antikçağ Yunan entelektüellerinin kadına bakışı, 19. Yüzyılda histerik kadın imgesinin inşası, 1979 İslam Devrimi sonrası İran’da kadın hakları, savaş sonrası geride kalan kadının sosyal kimliği ve Selçuklu Dönemi’nde siyasi anlamda gerçekleşen evlilikler ele alınmıştır.

Kent, Kamusal Alan ve Kadın temasıyla gerçekleşen oturumda, kadın muhtarların deneyimi, kadın konukevinde kalan kadın anlatılarında hegemonik erkeklik, toplumsal cinsiyet ve

suç, kentsel dönüşümle yeni evlere taşınan kadınlarının yaşamlarını ve kadın deneyimlerinin ele alındığı bildiriler sunulmuştur.

Toplumsal Cinsiyet ve Beden oturumunda ise Antik Yunan'dan günümüze kadar protesto aracı olarak kullanılan beden, feminist-vegan söylemde beden, akademik çalışmalarda toplumsal cinsiyet ve spor ilişkisi, Türkçe rap müzikte hegemonik erkeklik ve kadın bedeni üzerindeki dövmelemin iletişimdeki rolü üzerine gerçekleştirilen ilgi çekici araştırmalar dinleyicilere aktarılmıştır.

On ikinci oturum olan eğitim ve kadın oturumunda ise üç bildiri sunulmuştur. Bildirilerde yetişkin eğitimi sürecinin kadın kursiyerler üzerindeki etkilerine, açık öğretim lisesi uygulamalarının toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üretimindeki rolü, kadınlar ve kız çocukları için Birleşmiş Milletler tarafından hazırlan genel tavsiyelerin incelenmesi ele alınmıştır.

Sanat ve Edebiyat Alanında Kadın oturumunda ise Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın Kadın Sosyal Sınıfımız eseri ve Elizabeth Gaskell'ın Ruth romanı üzerinden toplumsal cinsiyet temsil biçimleri ele alınmıştır. Ayrıca The Favourite filmi üzerinden üç kadın karakterinin incelemesi gerçekleştirilmiştir. Kadın hattatlar ve performans sanatında anlatı aracı olarak bedenin kullanımı üzerine sunuşlar gerçekleştirilmiştir.

Son olarak Kentleşme, Kırsal Alan, Göç ve Kadın oturumunda altı bildiri sunulmuştur. Suriyeli göçmen kadın olmak, kırsal alanda doğanın korunmasındaki kadının rolü, modern yaşama geçiş sürecinde mekan ve zaman bağlamında kadın, kadın çiftçilerin sosyo-ekonomik durumu, küresel gıda rejiminde feminist müdahaleler ve Çanakkale- Çamkalabak Köyü'nde kadınlarla gerçekleştirilen bir projenin sosyolojik anatomisi ele alınmıştır.

Görsel 4. Kongre Düzenleme Ekibi

Kongreye kabul edilen tüm bildirimler sunulduktan sonra kongrede sosyal etkinlik olarak Perge antik kentine 23 Ekim 2021 Cumartesi günü bir gezi gerçekleştirilmiştir. Gezi için Perge antik kentinin seçilme nedeni kongre afişinde de yer alan Plancia Magna'dır. Adeta Perge'nin sembolü olan kentin ileri gelen ailelerinden birisinin kızı olan Plancia Magna Perge'nin gelişip kalkınmasına hayırseverliği ile önemli katkılar sunmuştur. Bu hizmetleri karşılığında Perge halkı onu "kentin kızı" unvanı ile onurlandırdığı gibi günümüzde belediye başkanlığına karşılık gelen kentin en önemli kamu görevi olan "Demiourgos" luk görevi verilmiştir. Yalnızca erkeklere açık, en yüksek kamu görevi olan "Demiourgos" luk göreviyle Plancia Magna Antik çağda yönetimde söz sahibi olan az sayıda kadından birisidir. Tarihte iz bırakan kadınlardan birisi olarak Plancia Magna'ya dikkat çekmek açısından Perge antik kentini ziyaret etmek anlamlı olmuştur.

Görsel 5. Perge Antik Kent Gezisi

Kongre çağrısına çıktığımız andan itibaren gösterilen yoğun ilgi bizim için oldukça umut verici olmuştur. Hem kongre sekreteriyasında yer almanın hem de bu alanda eğitim almaya devam eden genç araştırmacılar olarak farklı disiplinlerden birçok güncel tartışmayı dinlemiş olmanın mutluluğunu yaşadık. Kongrenin pandemi nedeniyle ertelenmesi daha önce COVID-19 gibi bir pandemi yaşamamış olduğumuz için oldukça kaygı vericiydi ancak pandemi süreci ilerledikçe toplantıların çevrimiçi yapılabilir hale gelmesi kongrenin gerçekleştirilebilir olması konusunda umudumuzu artırdı. Zaman içerisinde vaka sayısının düşmesi nedeniyle daha esnek bir yol benimsenerek kongrede hibrit etkinlik modeli tercih edilmiştir. Bizim açımızdan yaşadığımız uzun tecrit döneminden sonra böylesine bir bilimsel etkinlikte yer almak oldukça heyecan vericiydi.

Yazımıza son verirken yeni bir kadın çalışmaları kongresinde bilgi ve deneyimlerimizi paylaşmak dileğiyle başta kongre düzenleme kurulu adına Prof. Dr. Nurşen Adak'a ve kongrede emek harcayan anabilim dalındaki arkadaşlarımıza, sponsorlarımıza ve katılan tüm katılımcılara yeniden teşekkür ederiz.

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
1982
ANTALYA

I. Uluslararası Akdeniz Kadın Çalışmaları Kongresi

2021 Yılında Türkiye'de Kadın Olmak

Kongre hibrit etkinlik olarak gerçekleştirilecektir.

Ayrıntılı Bilgi:
<https://ktckongre.akdeniz.edu.tr>
ktckongre2021@gmail.com
Instagram: @ktckongree
Twitter: @ktckongre
Facebook: @ktckongre

Düzenleyenler:
Akdeniz Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet ABD
Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi
Akdeniz Kadın Çalışmalarını Destekleme Derneği

Akdeniz Üniversitesi | Antalya
21-23 Ekim, 2021

Görsel 6. I. Uluslararası Akdeniz Kadın Çalışmaları Kongresi Afışı